

Chủ đề: HƠN CẢ NIỀM VUI

I. Đọc hiểu văn bản văn học và viết đoạn văn nghị luận văn học

Câu 1.

a. Hình ảnh trong khổ 3 của bài thơ thể hiện sự thiệt thòi của người con khi có mẹ là giáo viên: *thui thui đi về khi không có mẹ ở bên*.

b. Câu cầu khiến được sử dụng trong bài thơ trên: *Mẹ đưa con đến trường... nay buổi học đầu tiên*.

Tác dụng:

- Thể hiện mong muốn thiết tha của người con: được mẹ đưa đến trường trong buổi học đầu tiên của năm học mới.

- Góp phần làm rõ những nỗi niềm xót xa giấu kín của người mẹ trước sự thiệt thòi của con mình khi có mẹ là giáo viên.

c. Người mẹ giáo viên đã thể hiện tình cảm, cảm xúc sau trong trong bài thơ:

- Bộc lộ tình thương con vô bờ qua nỗi xót xa và sự thấu hiểu cho bao thiệt thòi của con trong suốt quãng đời đi học, đặc biệt là vào những dịp quan trọng của một học sinh, khi có mẹ là giáo viên.

- Dẫu thoáng chút ngậm ngùi vì những đặc thù nghề nghiệp khiến chưa thể làm tròn trách nhiệm với con nhưng người mẹ ấy vẫn đầy tự hào với sự trưởng thành, tự lập của con và khẳng định mình sẽ mãi bên con, mãi là người bạn lớn của con suốt đời.

d. HS tự do trình bày quan điểm cá nhân, miễn hợp lí và thuyết phục.

Có thể theo gợi ý sau:

- Biết tự chăm sóc bản thân, dần tự lập để mẹ yên tâm cống hiến cho nghề nghiệp.

- Tự làm những tấm thiệp, những món quà tặng cho mẹ, nấu cho mẹ những món ăn mẹ thích, dắt mẹ đi những nơi mẹ muốn ghé lại vào dịp sinh nhật hoặc vào ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11.

Câu 2. Phân tích nội dung chủ đề hoặc đặc sắc nghệ thuật của bài thơ *Khi mẹ là giáo viên* (Thanh Hồng).

- Chủ đề bài thơ: Bài thơ thể hiện tình mẫu tử lặng thầm, giàu hi sinh của người mẹ là giáo viên, đồng thời khắc họa sự trưởng thành trong nhận thức và tình cảm của người con khi thấu hiểu những thiệt thòi riêng của mẹ và của chính mình.

- Chủ đề này được thể hiện qua những nội dung sau:

• Tình cảm, cảm xúc của người mẹ giáo viên dành cho con của mình trong bài thơ (xem câu 1.c);

• Những thiệt thòi (thiếu những lần được mẹ đưa đón, ít được mẹ ở bên trong các khoảnh khắc quan trọng của tuổi thơ) và sự trưởng thành nhanh chóng (sớm biết tự lập, thấu hiểu công việc của mẹ và trở nên mạnh mẽ, cảm thông và giàu yêu thương hơn) của người bạn học sinh có mẹ là giáo viên.

- Chủ đề này được nêu bật qua những nét đặc sắc nghệ thuật như những từ ngữ, hình ảnh miêu tả sự thiệt thòi của người con (*áo mới vỡ thom con vẫn buồn nũng nịu, thui thui đi về, tự lo toan, dần cứng cỏi*) và bao tất bật vất vả của người mẹ giáo viên (*sớm, chiều, tối công việc bẽ bộn lắm*); giọng thơ nhẹ nhàng, da diết mà thâm thúy, với biện pháp điệp từ (*bận*), điệp ngữ (*không có mẹ*), điệp cấu trúc (*con luôn thiệt thòi khi có mẹ giáo viên*) được sử dụng nhằm nhấn mạnh, khắc sâu bao nỗi niềm của người mẹ trong tác phẩm,...

II. Đọc hiểu văn bản nghị luận và viết bài văn nghị luận xã hội

Câu 1. Luận điểm “*Làm cho học sinh vui không có nghĩa là nuông chiều, lấy lòng các em, mà là sáng tạo trong cách giảng dạy*” đã gây bất ngờ trong văn bản.

Nguyên nhân:

- Luận điểm này đặt ra yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học đối với giáo viên, xem đây là giải pháp quan trọng hàng đầu để “*làm cho học sinh vui*”, phủ định việc “*làm cho học sinh vui*” bằng cách “*nuông chiều, lấy lòng các em*”.

- Luận điểm này khẳng định “*làm cho học sinh vui*” trong học tập là giáo viên phải có phương pháp dạy học thế nào để các em tiếp nhận kiến thức một cách tự nhiên, chủ động, tránh cảm giác bị ép buộc, khiến các em cảm thấy tò mò, hào hứng tìm hiểu kiến thức, kích thích tâm lý học tập tích cực.

Câu 2.

1. Giải thích:

- Niềm vui trong học tập có thể được hiểu là sự hứng thú đối với việc học, hình thành nên đam mê và khao khát muốn học hỏi kiến thức mới, mở rộng kiến thức có sẵn và phát triển bản thân thông qua quá trình học tập.

- Niềm vui học tập thể hiện qua việc học sinh thường xuyên chủ động phát biểu ý kiến và đặt câu hỏi, dành nhiều thời gian cho việc học mà không cảm thấy bị ép buộc, khám phá sâu nội dung học, không giới hạn ở tài liệu được cung cấp và thể hiện cảm xúc tích cực, hăng hái tham gia vào hoạt động học tập. Do vậy điều này trở nên vô cùng quan trọng với học sinh.

2. Luận điểm trung tâm: Tầm quan trọng của việc có được niềm vui trong học tập

- Thứ nhất, niềm vui này tránh cho học sinh áp lực về điểm số, cảm thấy việc học là một nghĩa vụ nặng nề, dễ sinh chán nản, buồn bực khi có bài kiểm tra, bài thi không như kỳ vọng. Với niềm vui trong học tập, học sinh hiểu quan trọng hơn hết là tinh thần tích cực, sự vui vẻ mỗi khi đến trường, từ đó khơi nguồn cảm hứng bất tận với tri thức, giúp trẻ chủ động và sáng tạo hơn. Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra rằng niềm vui trong học tập có thể làm tăng khả năng ghi nhớ và tiếp thu thông tin, giúp lưu giữ kiến thức học được lâu dài hơn, tác động tích cực vào kết quả học tập một cách tự nhiên. Học sinh có hứng thú thường đạt điểm cao hơn, ít bỏ học và có xu hướng học tập suốt đời.

- Thứ hai, niềm vui trong học tập sẽ khuyến khích học sinh tham gia tích cực hơn trong lớp. Khi học sinh cảm thấy hào hứng với bài học, các bạn sẽ chủ động tham gia vào các hoạt động, thảo luận và đặt câu hỏi. Điều này không chỉ giúp các bạn hiểu bài tốt hơn mà còn phát triển kỹ năng giao tiếp và hợp tác, những kỹ năng quan trọng trong cuộc sống mai sau.

- Thứ ba, khi học sinh cảm thấy vui vẻ, họ sẽ hứng thú và muốn khám phá thêm về kiến thức, từ đó các bạn sẽ tự giác học tập hơn thay vì chỉ làm theo yêu cầu. Tâm trạng tích cực giúp học sinh dễ dàng kết nối giữa lý thuyết và thực tiễn, từ đó áp dụng kiến thức vào các tình huống thực tế một cách hiệu quả hơn. Sự hứng thú này không chỉ nâng cao khả năng tiếp thu mà còn khuyến khích học sinh phát triển tư duy sáng tạo và khám phá các khía cạnh mới của môn học.

3. Luận điểm mở rộng:

- Một trong những cách giúp học sinh có niềm vui trong học tập là tìm kiếm một người bạn học trong lớp để học cùng. Việc học nhóm này sẽ giúp các em có thêm động lực cạnh tranh và quyết tâm trong học tập của mình. Khi chọn người học cùng bạn cũng cần chọn những người thực sự có quyết tâm học, từ đó mới có động lực cho bạn phấn đấu vươn lên và có động lực học tập qua việc cạnh tranh, khuyến khích nhau. Hơn thế, khi chọn nơi học tập, chúng ta tuyệt đối không nên chọn những nơi ồn ào hoặc đông người để tránh làm ảnh hưởng tới sự tập trung khi học tập, làm ta sao nhãng trong học tập và không mang lại kết quả học cao.

- Niềm vui trong học tập là một yếu tố quan trọng quyết định đến hiệu quả học tập và sự phát triển toàn diện của học sinh. Việc tạo ra một môi trường học tập vui vẻ không chỉ giúp nâng cao khả năng tiếp thu kiến thức mà còn khuyến khích sự sáng tạo và tham gia tích cực. Vì vậy, giáo viên và phụ huynh cần chú trọng xây dựng bầu không khí học tập tích cực, giúp học sinh tìm thấy niềm vui trong hành trình học hỏi của mình.